

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป
ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี
Factors Resulting to the Existence of Beliefs in Merit-Sin
According to Buddhism Appeared in Local
Literature of Surat-Thanee

พระเจริญพงษ์ ธรรมทีโป^๑
Phrajaroenphong Dammateepo

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาแนวคิดและความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ๒. เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ๓. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี กำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method)

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ได้แก่ การอนุรักษ์ฟื้นฟู การสืบทอดวรรณกรรมท้องถิ่นจากคนรุ่นเก่าถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ การให้การส่งเสริมสนับสนุน และการประยุกต์ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นให้เข้ากับสภาพบริบทสังคมในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: (ความเชื่อ), (บุญ-บาป), (วรรณกรรม)

^๑สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Thailand.

Abstract

This Research have three objectives, namely; 1) To study the Concept of Beliefs in Merit-Sin According to Buddhism. 2) To study the Existence of Beliefs in Merit-Sin According to Buddhism Appeared in Local Literature of Surat-Thanee. 3) To study of the Factors Resulting to the Existence of Beliefs in Merit-Sin According to Buddhism Appeared in Local Literature of Surat-Thanee.

The results of the study revealed that: Factors Resulting to the Existence of Beliefs in Merit-Sin According to Buddhism Appeared in Local Literature of Surat-Thanee such as Conservation restoration, The inheritance of local literature from the older generation to the new generation. Providing support and adaptation of local literary application to contemporary social context.

Keywords: (Beliefs), (Merit-Sin), (Literature)

๑. บทนำ

สุราษฎร์ธานี เป็นดินแดนที่มีพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต ดังปรากฏโบราณสถาน โบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนา ในสถานที่ต่างๆ แทบทั่วทั้งจังหวัด “ปรากฏว่าในพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ได้รวมอยู่ในอาณาจักรศรีวิชัย แม้จะไม่เป็นเมืองหลวง แต่เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่ง”^๒ นับได้ว่า “เป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในคาบสมุทรภาคใต้ของไทย”^๓ ประชาชนในถิ่นนี้จึงมีวิถีชีวิตที่ดำเนินไปตามกรอบแนวคิดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาช้านาน โดยที่ชาวบ้านในท้องถิ่นร่วมกันกำหนดเป็นกติกาของชุมชน ทุกคนตกลงพร้อมใจกัน “ถือเป็นระเบียบประเพณีที่ประพฤติปฏิบัติต่อๆ มา”^๔ ดังที่ ชวน เพชรแก้ว กล่าวว่ “พระพุทธศาสนาและคติความเชื่ออื่นๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภาคใต้ มีอิทธิพลกำกับนิสัยในการคิดและการกระทำอย่างลึกซึ้ง ทั้งยังมีผลต่อรูปแบบวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านเกือบทุก

^๒ กองอนุศาสนา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **นำทัศนจักร วัดพระบรมธาตุไชยา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา, ม.ม.ป.), หน้า ๒.

^๓ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, **สุราษฎร์ธานี เมืองคนดีศรีแผ่นดิน**, (กรุงเทพมหานคร : cursphaladpruaw, ๒๕๔๕), หน้า ๔๐.

^๔ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป, **วรรณกรรมศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๘), หน้า ๒๑๒.

ประเภท”^๕ ในที่นี้จึงกล่าวได้ว่า วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นภาคใต้ ย่อมได้รับอิทธิพลของ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและคติความเชื่ออื่นๆ ที่มีอยู่ในถิ่นนั้นๆ ด้วย ดังที่ กระแสร์ มาลา ยากรณ์ กล่าวแสดงทัศนะว่า “สิ่งเกื้อหนุนให้เกิดวรรณกรรมนั้นมีหลายประการ... อย่างหนึ่งนั่นคือ ความเชื่อมั่นในศาสนา”^๖

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญา ที่บันทึกเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ การ ประพฤติปฏิบัติของประชาชนธรรมดาทั่วไป ซึ่งประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน^๗ เป็นเสมือนเครื่องสื่อแสดงถึงความเจริญของสังคมหรือชาติบ้านเมือง ในแต่ละยุคประชาชนมี ความเป็นอยู่ มีความคิดเห็น และมีความรู้สึกอย่างไรย่อมมองได้จากวรรณกรรมทั้งสิ้น^๘ เห็นได้ว่า ในอดีตวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นทุกภาคของไทยล้วนมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนา ชุมชนร่วมกันประกอบกิจกรรมตามความเชื่อผ่านทางประเพณีวัฒนธรรม โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง ของชุมชน เป็นสถานที่ศึกษาเรียนรู้ศาสตร์สาขาต่างๆ ในเรื่องนี้ ธวัช ปุณโณทก กล่าวว่ “สถาบันกลางในการสร้างสรรค์วรรณกรรม ทั้งอนุรักษและเผยแพร่ได้แก่วัดทั้งสิ้น เพราะวัดเป็น แหล่งให้ความรู้ วิทยากร และอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่ประชาชน ฉะนั้น เนื้อหาสาระประโยชน์ สำคัญๆ และแก่นของเรื่อง (Theme) ของวรรณกรรมท้องถิ่นไทยทุกภาคจึงเกี่ยวเนื่องกับพุทธ ศาสนาเป็นสำคัญ... และเป็นวรรณกรรมพุทธศาสนามากกว่าวรรณกรรมนิทานนิยาย”^๙

ผลการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนหนึ่งพบว่า “วรรณกรรมใน หนังสือбудซึ่งเก็บรวบรวมไว้ ณ ศูนย์วัฒนธรรมของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี แยกเป็นประเภท ต่างๆ คือ นิทาน ตำนาน ประวัติศาสตร์ คำสอน และสุภาษิต”^{๑๐} “โดยเฉพาะนิทาน จะพบนิทาน

^๕ชวน เพชรแก้ว, “วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้กับสังคม”, **ศรีวิชัย**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ (กันยายน ๒๕๓๔) : ๑๑๙.

^๖กระแสร์ มาลา ยากรณ์, **วรรณคดีวิจักษ์และวิจารณ์**, (พระนครฯ : ทวีชาติ, ๒๕๐๙), หน้า ๑๓.

^๗พรทิพย์ ชังธาดา, **วรรณกรรมท้องถิ่น**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑.

^๘อุตม หนูทอง, **วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ประเภทนิทานประโลมโลก**, (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๑), หน้า ๑.

^๙ธวัช ปุณโณทก, **วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ**, (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๑.

^{๑๐}ชวน เพชรแก้ว, “วรรณกรรมท้องถิ่นสุราษฎร์ธานีและคุณค่าบางประการของวรรณกรรม นิทาน”, **ในสัมมนาประวัติศาสตร์สุราษฎร์ธานี**, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๒๐๑.

ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนามากกว่าประเภทอื่นๆ”^{๑๑} ผู้วิจัยมองว่า กวีในอดีตส่วนมากผ่านการบวชศึกษาพระธรรมมาแล้ว วรรณกรรมที่ถูกสร้างขึ้นจึงนำเอาแนวคิดคำสอนทางพระพุทธศาสนามาถ่ายทอดสู่ชาวบ้าน ผ่านมุมมองที่มุ่งสื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ วรรณกรรมท้องถิ่น จึงเป็นภูมิปัญญาของบรรพชนที่ยังคงเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวมทุกยุคทุกสมัย เนื่องด้วยเพราะคุณของพระธรรมประการหนึ่งนั่นคือ “ความไม่จำกัดกาล” นำมาศึกษาหรือปฏิบัติตามเมื่อไหร่ย่อมได้รับผลเมื่อนั้น ประพนธ์ เรื่องณรงค์ กล่าวเปรียบเทียบว่า “การนำวรรณกรรมพื้นบ้านมาศึกษาวิเคราะห์และเผยแพร่ จึงเป็นประดุจช่วยนำช้างเผือกจากพงไพรมาสู่บ้านเมืองฉะนั้น”^{๑๒}

กล่าวได้ว่าการอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ มีค่าเท่ากับการธำรงรักษาเอาไว้ซึ่งหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่ปราชญ์กวีในท้องถิ่นแต่ละสมัยได้ร่วมกันสร้างสรรค์เอาไว้ และการนำเอาวรรณกรรมท้องถิ่นเหล่านั้นมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน มีค่าเท่ากับเป็นการเผยแพร่หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ทั้งยังเป็นการจรรโลงความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวคิดคำสอนที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ถ้าหากสังคมใดสมาชิกแต่ละคนมีการกระทำทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงบาปบุญคุณโทษ ต่างคนต่างก็เบียดเบียนซึ่งกันและกัน สังคมนั้นย่อมหาความสงบสุขได้ยาก ด้วยเหตุนี้ ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้สงบร่มเย็น เป็นสังคมที่น่าอยู่อาศัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาแล้วนั้น เป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเนื้อหาสาระอยู่ภายใต้ขอบข่ายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องบุญ-บาป เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวรรณกรรมเหล่านั้นให้คงอยู่ และนำมาศึกษาเผยแพร่เพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์สุขแก่ผู้สนใจและสังคมโดยรวมสืบต่อไป

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวคิดและความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา
๒. เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

^{๑๑}นางสาวโสรัถยา สังข์ทอง, “พญาหงส์ วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

^{๑๒}ประพนธ์ เรื่องณรงค์, “พระวรวงศ์ วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๓), หน้า ๑๒.

๓. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๓. ขอบเขตการวิจัย

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๓.๑.๑ ศึกษาแนวคิดเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา

๓.๑.๒ ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคติความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนา

๓.๑.๓ ศึกษาหลักคำสอนเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๓.๑.๔ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๓.๒ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

๓.๒.๑ ข้อมูลเอกสาร

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑) พระไตรปิฎก ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเอกสารงานวิจัย ตำรา แหล่งข้อมูลสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต โดยเลือกศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคำสอนเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๒) วรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารประเภทต่างๆ เช่น หนังสือбуд สิ่งพิมพ์ และอื่นๆ โดยเลือกศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักคำสอนเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๓.๒.๒ ข้อมูลสัมภาษณ์

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องข้องข้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการท้องถิ่น นักวิชาการทั่วไป เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี จำนวน ๒๐ รูป/คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี” กำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-dept interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๔.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑ ข้อมูลภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) จัดระเบียบข้อมูล (data organizing)

๒) การแสดงข้อมูล (data display)

๓) การหาข้อสรุปตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (conclusion, interpretation and verification)

๕.๒ ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่าเฉลี่ย (Mean)

๔) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๖. สรุปผลการวิจัย

๖.๑ สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๒.๖๐$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านคิดว่าความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา มีปรากฏในการให้ความบันเทิงด้วยสื่อพื้นบ้านประเภทต่างๆ ในท้องถิ่นของ

ท่าน ($\bar{X} = ๒.๗๓$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทต่างๆ ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ($\bar{X} = ๒.๗๑$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา มีปรากฏในคำกลอนประเภทต่างๆ ในท้องถิ่นของท่าน ($\bar{X} = ๒.๔๙$)

๖.๒ สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

๑. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ประเภทตำนาน พบว่า มีอยู่ ๔ เรื่อง ได้แก่ ๑) ตำนานประเพณีชักพระ ๒) ตำนานประเพณีรับ-ส่งตายาย ๓) ตำนานวังฆ้อง ๔) ตำนานหม้อข้าวทิพย์

๒. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ประเภทการแสดงพื้นบ้าน พบว่า มีอยู่ ๓ อย่าง ได้แก่ ๑) เพลงบอก ๒) หนังตะลุง ๓) มโนราห์

๓. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ประเภทนิทาน จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ ๑) นิทานเรื่องสุนัขกับควาย ๒) นิทานเรื่องหญิงคบขู้ ๓) นิทานเรื่องคนโกหก ๔) นิทานเรื่องช่างลูกอ่อน ๕) นิทานเรื่องนกแขกเต้ากับขาวนา

๔. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ประเภทบทกลอน จำนวน ๖ เรื่อง ได้แก่ ๑) บทกลอนเรื่องการทำบุญผิดทาง ๒) บทกลอนเรื่องอย่าสนใจคำคนินทา ๓) บทกลอนเรื่องอุปรมิตศ ๔) บทกลอนเรื่องอย่าประมาทชั่วดีว่ามีน้อย ๕) บทกลอนเรื่องบุญนำพาให้มาเกิด ๖) บทกลอนเรื่องทำความดี

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

๑. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ในวรรณกรรมท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหาย ทุกภาคส่วนของสังคมต้องตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการให้ความร่วมมือกัน โดยร่วมกันอนุรักษ์/รื้อฟื้น/ฟื้นฟู วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทต่างๆ ให้คงอยู่สืบต่อไป

๒. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ในวรรณกรรมท้องถิ่นที่ยังคงอยู่แต่กำลังบกร่อง คือ ขาดผู้สืบสอด จำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันต่างๆ ทางสังคม ต้องช่วยกันจัดหาผู้ถ่ายทอด (ผู้ส่งสาร) และจัดหาผู้สืบทอด (ผู้รับสาร) อย่างเช่น จัดให้มีการศึกษา วรรณกรรมท้องถิ่นในสถาบันทางการศึกษา ประจำท้องถิ่นของตน

๓. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ในวรรณกรรมท้องถิ่นที่กำลังผดผื่นไปจากเดิม เนื่องด้วยบริบททางสังคมที่แตกต่างกับสมัยก่อน ต้องมีการนำเอา วรรณกรรมท้องถิ่นมาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพบริบททางสังคมในสมัยใหม่

๔. ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ในวรรณกรรมท้องถิ่นที่เข้มแข็งยังคงมีการถ่ายทอดกันอยู่ในท้องถิ่น ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างเช่น มีการบอกเล่าในส่วนของวรรณกรรมที่เป็นมุขปาฐะ หรือมีการส่งเสริมให้มีการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทลายลักษณ์ เช่น วรรณกรรมบทกลอน เพื่อที่จะยังคงเป็นประโยชน์แก่สังคม ในแง่มุมต่างๆ ต่อไป

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมสนับสนุนสืบสานวรรณกรรมท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา ให้ดำรงอยู่คู่สังคมต่อไป

๗.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาสถานภาพของวรรณกรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา หรือความเชื่อตามหลักศาสนาอื่นๆ

๒. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือวิธีการในการถ่ายทอดวรรณกรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ตามหลักพระพุทธศาสนา

๓. ควรมีการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น สุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

๑. หนังสือภาษาไทย

กระแสร้ มาลาภรณ์. วรรณคดีวิจักษ์และวิจารณ์. พระนครฯ : ทวีชาติ, ๒๕๐๙.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. สุราษฎร์ธานี เมืองคนดีศรีแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

กองอนุศาสนา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. นำทัศนจักร วัดพระบรมธาตุไชยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา, ม.ม.ป.

ชวน เพชรแก้ว. “วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้กับสังคม”. ศรีวิชัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ (กันยายน ๒๕๓๔) : ๑๑๙.

_____. วรรณกรรมท้องถิ่นสุราษฎร์ธานีและคุณค่าบางประการของวรรณกรรมนิทาน. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๗.

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. **วรรณกรรมศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๘.

ธวัช ปุณโณทก. **วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ**. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. “พระวรวงศ์ วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิง วิเคราะห์”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๓.

พรทิพย์ ชั่งธาดา. **วรรณกรรมท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, ๒๕๓๙.

โสรัถยา สังข์ทอง. “พญาหงส์ วรรณกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐.

อุดม หนูทอง. **วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ประเภทนิทานประโลมโลก**. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๑.

